

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ
Кафедра психології та педагогіки гуманітарного факультету

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ІНСТИТУТ ПСИХОЛОГІЇ ЗДОРОВ'Я»

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра соціології та психології

ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ІМЕНІ ГЕРОЇВ ЧОРНОБИЛЯ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
Кафедра психології діяльності в особливих умовах факультету цивільного захисту

ІНСТИТУТ
ПСИХОЛОГІЇ
ЗДОРОВ'Я

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СИЛ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Тези доповідей

V Всеукраїнської науково-практичної конференції
(Харків, 31 травня 2024 р.)

Харків
2024

УДК 159.9:378:355/359-351.74

Соціально-психологічне забезпечення діяльності сил безпеки та оборони України : тези доп. V Всеукр. наук.-практ. конф., 31 травня 2024 р. Харків: НА НГУ. 2024. 164 с.

У збірнику представлено наукові доповіді та повідомлення, в яких узагальнено досвід здійснення соціально-психологічного забезпечення професійної діяльності сил безпеки та оборони України.

Публікується за матеріалами V Всеукраїнської науково-практичної конференції «Соціально-психологічне забезпечення діяльності сил безпеки та оборони України», проведення якої організовано Національною академією Національної гвардії України (31 травня 2024 року).

Матеріали конференції будуть корисними науковцям, викладачам вищих навчальних закладів, психологам-практикам, керівникам і працівникам силових структур.

Доповіді відтворені безпосередньо з авторських оригіналів з незначними коректорськими правками. За достовірність представлених матеріалів відповідальність несуть автори.

Кріцак І.В. Розмірковування над словами зі священного писання «А земля була пуста та порожня, і темрява була над безоднею, і Дух Божий ширяв над поверхнею води» (бут.1:2).....	67
Ларіонов С.О., Шаульська Л.В. Толерантність військовослужбовців до невизначеності у контексті їх психологічної стійкості.....	72
Макарова О.П. Етика психологічної роботи в секторі безпеки і оборони: забезпечення конфіденційності та захисту прав людини.....	76
Міршук О.Є. Мотиваційна промова командира, як засіб формування психологічної стійкості військовослужбовців в бойових умовах.....	79
Овсяннікова Я.О., Кердивар В.В. Деякі питання щодо підвищення психологічного здоров'я професійних контингентів сектору безпеки та оборони України.....	81
Пащенко А.О. Особистісні передумови вчинення бійок на службі військовослужбовцями Національної гвардії України.....	83
Платонов В.М. Концепція алгоритму психологічної підтримки фахівців-піротехніків ДСНС України.....	84
Пономаренко Я.С. Особистісне зростання фахівців сектору безпеки та оборони: теоретичні та практичні підстави для вивчення.....	87
Похілько Д.С. Залучення психолога ДСНС до заходів евакуації населення з зони активних бойових дій.....	90
Рютін В.В., Рютіна Д.М. Психологічні аспекти військової професіоналізації офіцерів запасу.....	92
Слурденко Д.О. Особистісні чинники самоврядування персоналу сектору безпеки і оборони України.....	95
Товма І.М., Токаренко Ю.В. Аналіз підходів до врегулювання основних положень військового лідерства в арміях провідних країн світу.....	97
Товма М.І. Актуальні питання забезпечення інформаційно-психологічної безпеки особового складу підрозділів сил безпеки та оборони.....	100
Тробиук Н.Ю. Роль толерантності у особистісній зрілості військовослужбовця Національної гвардії України.....	102
Харченко С.В., Колдашов О.В. Особливості здібностей соціального інтелекту здобувачів вищої освіти ХНУВС в різні роки навчання.....	104
Шевченко В.В. Просоціальна спрямованість майбутніх психологів Національної гвардії України.....	107
Юрченко-Шеховцова Т.І. Професійно-психологічний відбір в системі психологічного забезпечення НПУ МВС України.....	109
Авілов І.В. Мотивація фахівців сил безпеки та оборони діяти в складних та екстремальних умовах.....	112

2. Пономаренко Я.С. Психозахисна поведінка особового складу у секторі безпеки й оборони України. Сучасні тенденції та перспективи розвитку фізичної підготовки та спорту Збройних Сил України, правоохоронних органів, рятувальних та інших спеціальних служб на шляху євроатлантичної інтеграції України: тези V міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 25 листопада 2021 р.). Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського. Київ: НУОУ, 2021. С. 317-320.

3. Пономаренко Я.С. Роль поліцейського лідерства в період кризи. Актуальні аспекти психологічного забезпечення професійної діяльності сил безпеки та оборони України: матеріали VIII всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Харків, 30 листопада 2022 р.). Х.: НА НГУ, 2022. С.169-173.

4. Weiss-Dagan S., Taubman – Ben-Ari O. Perceived stress and personal growth following the transition to military service: The role of sense of coherence and perceived social support. *Stress and Health*. 2024. P.e3406. <https://doi.org/10.1002/smi.3406>

ПОХІЛЬКО ДІАНА СЕРГІЇВНА,

*кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник,
провідний науковий співробітник навчально-наукової лабораторії
екстремальної та кризової психології науково-дослідного центру
Національний університет цивільного захисту України*

ЗАЛУЧЕННЯ ПСИХОЛОГА ДСНС ДО ЗАХОДІВ ЕВАКУАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ З ЗОНИ АКТИВНИХ БОЙОВИХ ДІЙ

Вважається, що війна – це справа військових. Чи дійсно це так? Звісно, що ні, адже бойові дії відбуваються на територіях де проживає цивільне населення; в кожного військового є своя родина, дружина, батьки, діти тощо. Тож, війна це справа усього населення держави яка воює, і тієї, з якою воюють.

На сьогодні, в зоні активних бойових дій на території України залишається багато цивільного населення. Для когось це власне прийняте рішення залишатися на своїй землі, в своєму домі; хтось, не мав можливості виїхати через певні особисті причини (вік, хворобу, відсутність транспорту тощо).

Весь час при загостренні обставин на лінії фронту на Сході України держава пропонувала допомогу у здійсненні евакуації та поселенні людей. В травні 2024 року така евакуація стала примусовою для певних верств цивільного населення з прикордонних територій Харківської області (дітей, жінок та людей похилого віку).

На сьогодні заходами з евакуації з зони активних бойових дій займаються такі організації, як:

- служби екстреного реагування (ДСНС, медичні працівники);

- органи місцевого самоврядування;
- волонтерські організації тощо.

Кожна з представлених категорій забезпечення евакуаційних заходів намагається залучати фахівців-психологів. Чи потрібні ці фахівці в небезпечному середовищі?

З впевненістю можемо сказати, що так. Психолог, зокрема психолог ДСНС, допомагає населенню не лише швидко покинути небезпечну територію, а й впоратися зі своїм внутрішнім психоемоційним станом [2; 3].

Згідно зі статей 38 Кодексу цивільного захисту, психолог ДСНС в зоні надзвичайної ситуації, до якої також відносяться активні бойові дії, забезпечує психологічний захист населення [1]. Всі заходи психологічного захисту населення спрямовуються на зменшення та нейтралізацію негативних психічних станів і реакцій серед населення у разі загрози та виникнення надзвичайних ситуацій і включають:

- 1) планування діяльності, пов'язаної з психологічним захистом;
- 2) своєчасне застосування ліцензованих та дозволених до застосування в Україні інформаційних, психопрофілактичних і психокорекційних методів впливу на особистість;
- 3) виявлення за допомогою психологічних методів чинників, які сприяють виникненню соціально-психологічної напруженості;
- 4) використання сучасних психологічних технологій для нейтралізації негативного впливу чинників надзвичайних ситуацій на населення;
- 5) здійснення інших заходів психологічного захисту залежно від ситуації, що склалася [1].

Таким чином, проводячи весь цей комплекс заходів фахівців-психологів проробляє значну роботу з підтримки та збереження ментального здоров'я постраждалого цивільного населення. Залучення психолога в евакуаційні заходи є вкрай необхідною.

Список бібліографічних посилань

1. Кодекс цивільного захисту. Електронний ресурс. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text>. (дата звернення 19.05.2024).
2. Наказ МВС України №747 від 31.08.2017 р «Про затвердження Порядку психологічного забезпечення в Державній службі України з надзвичайних ситуацій». Електронний ресурс. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/377553__377618. (дата звернення 23.04.24).
3. Основи психологічного забезпечення діяльності МНС: підручник / За заг. ред. В.П. Садкового. Х.: УЦЗУ, 2009. 244 с.

Наукове видання

**СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СИЛ
БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ УКРАЇНИ**

Тези доповідей
V Всеукраїнської науково-практичної конференції
(Харків, 31 травня 2024 р.)

Відповідальний за випуск:

С.О. Ларіонов

Коригування списків бібліографічних посилань:

Д.С. Кобзева

Комп'ютерне верстання:

Д.С. Кобзева

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 7. Тираж 100 пр.

Видавець і виготовлювач – Національна академія НГУ.

Майдан Захисників України, 3, м. Харків, 61001.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 2799 від 22.03.2007 р.

ДЛЯ НОТАТОК